

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 66/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **TESCO STORES SR, a. s.**, Cesta na Senec 2, Bratislava, IČO 31 321 828, zastúpenej advokátskou kanceláriou OLEXOVA VASILISIN s. r. o., Gorkého 6, Bratislava, IČO 36 820 059, v mene ktorej koná advokát JUDr. Marcel Vasilišín, LL.M., proti postupu Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 30/2018 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 30/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala na Okresnom súde Banská Bystrica 31. augusta 2017 návrh na vydanie platobného rozkazu podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Pretože platobný rozkaz z 27. septembra 2017 sa nepodarilo doručiť žalovanému v 2. rade, Okresný súd Banská Bystrica vyzval sťažovateľku na podanie návrhu na pokračovanie v konaní. Po podaní návrhu na pokračovanie v konaní bol spis 25. januára 2018 postúpený okresnému súdu. Výzvou z 19. marca 2018 (ďalej len „výzva“) okresný súd vyzval sťažovateľku na doplatenie súdneho poplatku. Sťažovateľka podaním z 29. marca 2018 podala návrh na zrušenie výzvy z dôvodu, že súdny poplatok už bol uhradený a na doplatenie súdneho poplatku podľa zákona Slovenskej

národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) nie je právny dôvod.

3. Následne okresný súd uznesením zo 6. apríla 2018 vydaným vyšším súdnym úradníkom konanie pre nedoplatenie súdneho poplatku zastavil. Proti zastaveniu konania podala sťažovateľka sťažnosť. Uznesením zo 16. mája 2018 (spolu ďalej aj „napadnuté uznesenia okresného súdu“) okresný súd sťažnosť zamietol.

Sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu zo 6. apríla 2018 aj odvolanie. O podanom odvolaní rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 27. mája 2021 tak, že ho odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že v napadnutom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov omisívnym konaním okresného súdu, a to „*nezrušením nesprávneho rozhodnutia o poplatkovej povinnosti v zmysle ustanovenia § 12 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch*“.

5. Sťažovateľka zároveň argumentuje, že krajský súd uznesením z 27. mája 2021 odvolanie odmietol, avšak len z dôvodu, že „*je s účinnosťou od 01.07.2017 konanie o súdnych poplatkoch vrátane vydania uznesenia o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, jednoinštančné a vedie sa výlučne na súde prvej inštancie. Proti uzneseniu, ktorým vyšší súdny úradník rozhodol o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, nie je od 01.07.2017 prípustné odvolanie...*“. Zároveň však krajský súd v uznesení dal okresnému súdu „*do pozornosti, že mal postupovať podľa ust. § 12 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch a nesprávne rozhodnutie o poplatkovej povinnosti zrušiť aj bez návrhu*“, a konštatoval, že úlohou okresného súdu po vrátení veci bude svoje nesprávne rozhodnutie o poplatkovej povinnosti postupom podľa § 12 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch zrušiť. Na základe uvedeného sťažovateľka zastáva názor, že názor krajského súdu uvedený v tejto časti odôvodnenia uznesenia z 27. mája 2021 je pre okresný súd právne záväzný. V tejto súvislosti sťažovateľka tiež uviedla, že uznesenie okresného súdu zo 6. apríla 2018 bolo protizákonné, a poznamenala, že podľa § 12 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch nie je relevantné, či je konanie právoplatne skončené, pretože zmyslom tohto ustanovenia „*je zrušenie nesprávneho rozhodnutia*“, ktorým okresný súd „*konal protizákonne a tým odňal sťažovateľke možnosť uplatňovať si svoje práva pred súdom*“.

6. Sťažovateľka podaním z 19. júla 2021 navrhla, aby okresný súd v súlade s § 12 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch zrušil výzvu a napadnuté uznesenia. Prípísom z 19. augusta 2021 okresný súd sťažovateľke oznámil, že jej návrhu nie je možné vyhovieť, pretože uznesením zo 6. apríla 2018 bolo konanie právoplatne skončené.

Sťažovateľka 14. septembra 2021 podala sťažnosť na postup okresného súdu podľa § 62 ods. 1 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Prípisom okresného súdu z 20. októbra 2021 bola sťažnosť sťažovateľky vyhodnotená čiastočne ako neprípustná a čiastočne ako nedôvodná. Následne podala sťažovateľka 19. novembra 2021 sťažnosť predsedovi krajského súdu, ktorý v prípise z 15. decembra 2021 uviedol, že sťažnosť vyhodnotil ako nedôvodnú, a konštatoval, že návrhu sťažovateľky „na zrušenie nesprávneho rozhodnutia o poplatkovej povinnosti v súlade s ustanovením § 12 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch“ nie je možné vyhovieť, pretože výzva nie je rozhodnutím, na ktoré by sa vzťahovalo uvedené ustanovenie. Tento prípis bol sťažovateľke doručený 21. októbra 2021 a od tohto dátumu sťažovateľka počíta lehotu na podanie ústavnej sťažnosti.

7. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol, že

- postupom okresného súdu „bolo porušené právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky;
- ruší nesprávne rozhodnutie o poplatkovej povinnosti, a to konkrétne výzvu na doplatenie súdneho poplatku za podanie žaloby zo dňa 19.03.2018, platobný predpis zo dňa 19.03.2018, uznesenie zo dňa 06.04.2018, ktorým súd konanie zastavil a uznesenie zo dňa 16.05.2018, ktorým súd nevyhovel sťažnosti žalobcu;
- priznáva žalobcovi náhradu trov konania...“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti sťažovateľky považoval ústavný súd za potrebné zdôrazniť, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Ústavný súd výslovne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom (IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 644/2014, II. ÚS 660/2016).

10. Sťažovateľka ústavnou sťažnosťou namieta výlučne porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ku ktorému malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní, pričom porušenie tohto práva odvíja od toho, že okresný súd nekonal a nezrušil výzvu a napadnuté uznesenia. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľka sa už v minulosti obrátila na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou namietajúcou porušenie svojho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu zo 16. mája 2018. O predchádzajúcej ústavnej sťažnosti rozhodol ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 212/2021 z 9. marca 2021 (ďalej len „skoršie rozhodnutie“) tak, že ju odmietol ako podanú oneskorene.

11. Podstatou a účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (napr. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019, II. ÚS 4/2021).

12. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. III. ÚS 355/2012, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020).

13. Ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu označených práv ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (IV. ÚS 632/2018, II. ÚS 176/2019). Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nemohlo dochádzať k porušovaniu označeného základného práva postupom všeobecného súdu, ústavný súd sťažnosť odmieta ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 223/2010, III. ÚS 462/2017, II. ÚS 464/2018).

14. V danej veci ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a skoršieho rozhodnutia považuje za preukázané, že v čase, keď sa sťažovateľka obrátila so svojou ústavnou sťažnosťou na ústavný súd (22. decembra 2021), bola právna vec sťažovateľky pred okresným súdom právoplatne skončená uznesením zo 6. apríla 2018, ktoré nadobudlo právoplatnosť 5. júna 2018. Právna istota bola teda nastolená v čase pred podaním ústavnej sťažnosti. Napriek argumentácii sťažovateľky (bod 5 tohto uznesenia) je z uvedených skutočností zrejmé, že krajský súd výrokom uznesenia z 27. mája 2021 rozhodol tak, že odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu

zo 6. apríla 2018 odmietol, čím bolo „potvrdené“ právoplatné skončenie napadnutého konania pred okresným súdom (uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 12. júla 2021). Krajský súd rozhodnutie okresného súdu nezrušil a vec mu nevrátil na ďalšie konanie, teda v tomto prípade neplatí princíp viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 Civilného sporového poriadku).

Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že sťažovateľka, ktorá sa domáha ochrany svojich označených práv vo vzťahu k napadnutému konaniu okresného súdu, sa so svojou ústavnou sťažnosťou na ústavný súd obrátila v čase, keď už tento prostriedok nápravy vo vzťahu k označenému konaniu okresného súdu nebol objektívne spôsobilý splniť svoj účel (obdobne I. ÚS 572/2017, II. ÚS 433/2018, II. ÚS 36/2021).

15. Ústavný súd pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak porušenie uvedeného základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 223/2010, I. ÚS 390/2019). O zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide aj vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

16. Vychádzajúc z podstaty a účelu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel ústavný súd k záveru, že medzi postupom okresného súdu v napadnutom konaní a obsahom označeného základného práva neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o jeho porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky (zrušenie napadnutých uznesení okresného súdu) nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu